

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Špecifikácia testov

**zo slovenského jazyka a literatúry
z maďarského jazyka a literatúry**

**pre testovanie žiakov 5. ročníka ZŠ
v školskom roku 2014/2015
(T5-2014)**

**Bratislava
Jún 2014**

Testy z vyučovacích jazykov pre testovanie T5-2014 sú určené žiakom 5. ročníka vybraných základných škôl okrem žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ).

V testovaní sa používajú testy relatívneho výkonu, tzv. **NR testy** (norm-referenced), testy rozlišujúce žiakov podľa ich výkonov v teste. Sú zostavené tak, aby obsahovou stránkou a úrovňou náročnosti zodpovedali platnej pedagogickej dokumentácii.

- Pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 1 – VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE 1. STUPEŇ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL, ktorú pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským posúdila a schválila Ústredná predmetová komisia (ÚPK) pre slovenský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2011.

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_isced1.pdf

- Pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 1– VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE 1. STUPEŇ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL, ktorú pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským posúdila a schválila ÚPK pre maďarský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2011.

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/vzdelavacie_oblasti/madarsky_jazyk_literatura_isced1.pdf

Testovanie v súlade so ŠVP **obsahuje úlohy orientované na overovanie čitateľských kompetencií** – prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť žiakov interpretovať rôzne druhy súvislých a nesúvislých textov, schopnosť argumentovať.

Úlohy v testoch nie sú len typickými školskými úlohami, neoverujú len rozsah zapamätaných vedomostí, ale aj vyššie poznávacie schopnosti žiakov. Vo väčšej miere sú zamerané na čítanie s porozumením. Testy sú zostavené tak, aby overovali hĺbku vedomostí a zručností, schopnosť žiakov aplikovať poznatky či objavovať stratégie riešenia.

Obsahové zameranie testov z vyučovacích jazykov T5-2014

SJL, MJL

Cieľ	Cieľom testovania je overiť testovacie nástroje, porovnať výkony žiakov v testovaných predmetoch a na základe výsledkov žiakov poskytnúť spätnú väzbu školám. Výsledky testovania rozlišujú žiakov podľa ich výkonov.
Čas riešenia	60 minút
Počet testových úloh	30 úloh
Forma testových úloh	20 uzavretých úloh s výberom odpovede zo štyroch možností 10 otvorených úloh s tvorbou krátkej odpovede <ul style="list-style-type: none"> • 21 úloh sa viaže na textové ukážky • 9 úloh je voľných, z ktorých niektoré sa viažu na kratšie texty
Testované oblasti	Zvuková rovina jazyka a pravopis, významová/lexikálna rovina jazyka, tvarová/morfologická rovina, syntaktická/skladobná rovina, sloh, literárne druhy, literárne žánre, štruktúra diela, štylizácia textu, metrika, všeobecné pojmy (sledovanie čitateľských, interpretačných, lexikálno-gramatických kompetencií), čítanie s porozumením a práca s textom, vyhľadávanie explicitných a implicitných informácií.
Charakteristika textov	Texty primerané žiakom 5. ročníka ZŠ <ul style="list-style-type: none"> • súvislé a nesúvislé texty • autentické i upravené texty • umelecké, vecné texty • texty z rôznych médií (denná tlač, internet)
Kognitívna úroveň podľa Blooma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapamätať si – vymenovať, uviesť, definovať, poznať a rozpoznávať, 2. Porozumieť – uviesť, zdôvodniť, porovnať, doplniť, interpretovať, vysvetliť, 3. Aplikovať – implementovať, použiť, rozhodnúť, usporiadať, vyhľadať, 4. Analyzovať – porovnať, rozdeliť, rozlíšiť, usporiadať, špecifikovať, 5. Hodnotiť – zhodnotiť, zdôvodniť, argumentovať, vyvodiť závery, uviesť, určiť
Povolené pomôcky	Písacie potreby – modré alebo čierne guľôčkové pero
Hodnotenie	1 bod za správnu odpoveď 0 bodov za nesprávnu a žiadnu odpoveď

**Ukážky úloh a textov
z vyučovacích jazykov na čítanie s porozumením**

Slovenský jazyk a literatúra

Ukážka

Muflóny

Muflóny nežili v našich lesoch odjakživa. Boli privezené z Korziky. Na našom území sú nerovnomerne rozšírení v pásme hôr a pahorkatín, ktoré sa tiahne na východ od Malých Karpát, pokračuje smerom cez Tribeč, južnú časť Zvolenskej kotliny po západnú časť Slovenského krasu. Muflonia zver sa s úspechom chová nielen vo zverniciach (ohradených miestach v prírode), ale žije aj vo voľnej prírode. V nížinách by sme ju márne hľadali. Obýva suché hornaté oblasti na slnkom vyhriatych svahoch. Potravou druhu sú najrôznejšie druhy bylín a tráv, lesné plody aj kôra lesných drevín.

Muflóny žijú po celý rok v zmiešaných čriedach v počte 20 – 30 jedincov. Staršie samce tvoria menšie skupinky alebo žijú samotársky. Čriedu vedie staršia samica. V lete sa ukrývajú hlbšie v lesoch a zvečera vychádzajú na nočnú pašu. V zime sa pasú aj cez deň. Majú výborný zrak, dobre behajú, obratne skáču, ale voda je pre ne veľkou prekážkou. Sú veľmi ostražití, v prípade nebezpečenstva vedúca samica varuje ostatných členov čriedy ostrým hvizdnutím alebo zasyčaním. Normálnym dorozumievaním je však bečanie.

Muflón sa tvarom tela a postavou podobá domácej ovci. Hmotnosť zveri je od 50 do 70 kg, dĺžka tela vrátane chvosta je od 127 do 195 cm. Samice sú výrazne menšie a chýbajú im nápadné vrúbkované rohy.

Muflón patrí medzi poľovnú zver s dobou lovu od 1. augusta do 15. januára. Samice a mláďatá sa lovia od 1. augusta do 31. decembra, vo zverniciach celoročne. Muflóny sa dožívajú až 20 rokov.

(Zdroj: V. Hanzelová, J. Krištofik, M. Špakulová: Cicavce Slovenska, 2012)

Nasledujúce úlohy 01. a 02. sa vzťahujú k textu ukážky

Analyzovať/procedurálne poznatky

01. V ktorej z možností je správna osnova textu ukážky?

A	B	C	D
1. Krajina pôvodu.	1. Krajina pôvodu.	1. Krajina pôvodu.	1. Krajina pôvodu.
2. Telesná stavba.	2. Život v čriede.	2. Život v čriede.	2. Obdobie lovu.
3. Život v čriede.	3. Telesná stavba.	3. Obdobie lovu.	3. Život v čriede.
4. Obdobie lovu.	4. Obdobie lovu.	4. Telesná stavba.	4. Telesná stavba.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha z jazykovej oblasti

Cieľ: určiť správnu osnovu textu ukážky

Kompetencia:

- analyzovať text na odseky z hľadiska významu textu (poznatky z literárnej oblasti),
- určiť kľúčové slová v jednotlivých odsekoch,
- určiť správnu osnovu textu ukážky (poznatky z jazykovej oblasti).

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: **B**

Porozumieť/konceptuálne poznatky

02. Hlavnou myšlienkou textu ukážky je:

- A.** Priblížiť čitateľovi život muflónov v prírodnom prostredí.
- B.** Upozorniť čitateľa na potrebu chrániť mufloniu zver.
- C.** Informovať čitateľa o príprave potravy pre muflónov.
- D.** Opísať telesnú stavbu tela barana a ovce muflonej zveri.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha z literárnej oblasti

Cieľ: určiť hlavnú myšlienku textu ukážky

Kompetencia: analyzovať text z hľadiska významu ako celku

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: **A**

Test zo slovenského jazyka a literatúry z T5-2013 je zverejnený na stránke:

http://www.nucem.sk/documents//46/testovanie_5_2013/T5-2013_Test_zo_slovenskeho_jazyka_a_literatury_A.pdf

Maďarský jazyk a literatúra

Ukážka

A tigris és a róka

A róka egyszer találkozott a tigrissel. A tigris rávicsorgott, a karmát kieresztette, és meg akarta őt enni.

A róka cselhez folyamodott és így szólt:

– Uram! Ne képzeld, hogy egyedül te vagy az állatok királya. Én is vagyok olyan félelmetes, mint te. Ha nem hiszed, tegyünk próbát! Induljunk el. Én megyek elől, gyere utánam. Ha az emberek nem ijednek meg tőlem, széttéphetsz. A tigris beleegyezett, és a róka után mendegélt az országúton. Amikor a vándorok a róka mögött a hatalmas tigrist meglátták, rémülten elfutottak. Erre a róka büszkén megszólalt:

– Na, látod?! Elöl mentem, az emberek csak engem láthattak, mert mögöttem kullogtál!

– Igaz, ami igaz – döbbsent meg a tigris, és behúzott farkkal elszaladt.

(forrás: kínai népmese, feldolgozás)

Nasledujúce úlohy 01. a 02. sa vzťahujú k súvislému textu ukážky

Analyzovať/konceptuálne poznatky

01. Miért kellett cselhez folyamodnia a rókának?

- A.** azért, hogy mentse az irháját
- B.** azért, hogy láthassák őt a vándorok
- C.** azért, hogy megijessze az embereket
- D.** azért, hogy az országúton mehessen.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením

Cieľ: orientovať sa v texte ukážky

Kompetencia: vyhľadať informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: A

Porozumieť/faktické poznatky

02. Melyik a *kullog* szó ellentétes jelentése a felsoroltak közül?

- A. rohan
- B. cammog
- C. sétál
- D. ballag

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha z jazykovej oblasti

Cieľ: poznať antonymá

Kompetencia: vyhľadať antonymum uvedeného slova z textu ukážky

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: A

Test z maďarského jazyka a literatúry z T5-2013 je zverejnený na stránke:

http://www.nucem.sk/documents//46/testovanie_5_2013/T5-2013_Test_z_madarskeho_jazyka_a_literatury_A.pdf